

KAIRIŠKIŲ DVARAI

KAIRIŠKIŲ DVARAI - buvę 2 dvarai Papilės sen., deš. Virvytės krante, 13 km į v. nuo Papilės. Spėtina, kad XIX a. II pusėje čia buvusį dvarą įsigijo Sirutavičių giminė, XIX a. pabaigoje jį valdė Juozas Sirutavičius, o XX a. pr. perėmė ir išplėtė jo sūnus Vladas, Peterburgo technologijos i-to auklėtinis, sumanus inžinierius ir gamybos organizatorius; jis 1910 parengė projektą ir pastatydino Kairiškiuose kartono f-ką, kuriame iki II pas. karo dirbo 60 žmonių, o dalis produkcijos buvo eksportuojama. V. Sirutavičius dvarą padalijo į du - savo ir brolio. Savo dvare apie 119 ha žemės nusausino uždaru drenažu, dvaro darbuotojų ir kaimo gyventojų vaikams pastatydino prad. m-lą. 1904 dvare įvyko Lietuvos socialdemokratinio jaunimo konferencija, kurioje dalyvavo Mykolas ir Vaclovas Biržiškos, J. Šlapelis, S. Kairys, A. Janulaitis. Spėjama, kad apie tą laiką čia įvyko ir LSDP suvažiavimas. 1905 m. sukilimo prieš okupacinę carinės Rusijos valdžią dienomis dvare rasdavo prieglobstį K. Bielinis ir kt. LSDP agitatoriai. 1923 buvo 2 dvarai; viename buvo 2 ūkiai su 57 gyv., antrame - 1 ūkis su 128 gyv. 1940 sovietinė okupacinė valdžia dvarą nacionalizavo ir įsteigė tarybinį ūkį, kuriam perdavė ir kitų aplinkinių dvarų pastatus, inventorių bei gyvulius. 1944 V. Sirutavičiui pasitraukus į Vakarus, dvaras vėl paverstas tarybinio ūkio centru. Dvaro sodybvietė 12,6 ha, joje išlikę 22 buv. dvaro pastatai arba jų fragmentai - gyv. pastatai, oficina, tvartai, svirnas, arklidės, darbininkų gyvenamieji pastatai. Buv. kartono f-ko, veikusio iki 1956, užtvanka atnaujinta ir 2001 įrengta nedidelio galingumo HE. Išlikę dvarus supusio parko fragmentų.

Inf.: Lietuvos apgyventos vietos; Papilė, t. 1.